

Enlomborg's Feestcommissie

EN

'S KONINGS ZILVEREN REGEERINGSFEEST

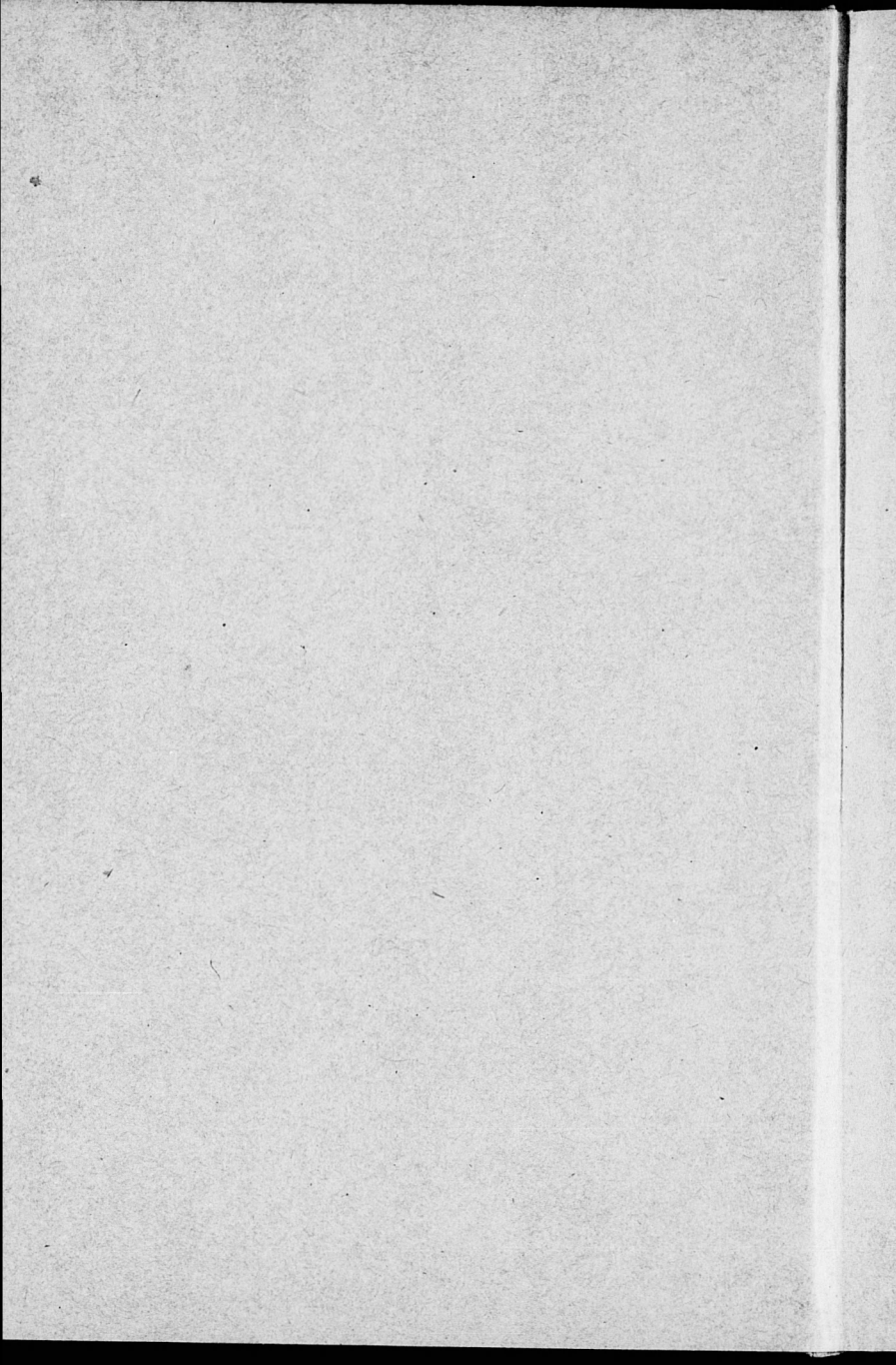
12 MEI 1874.

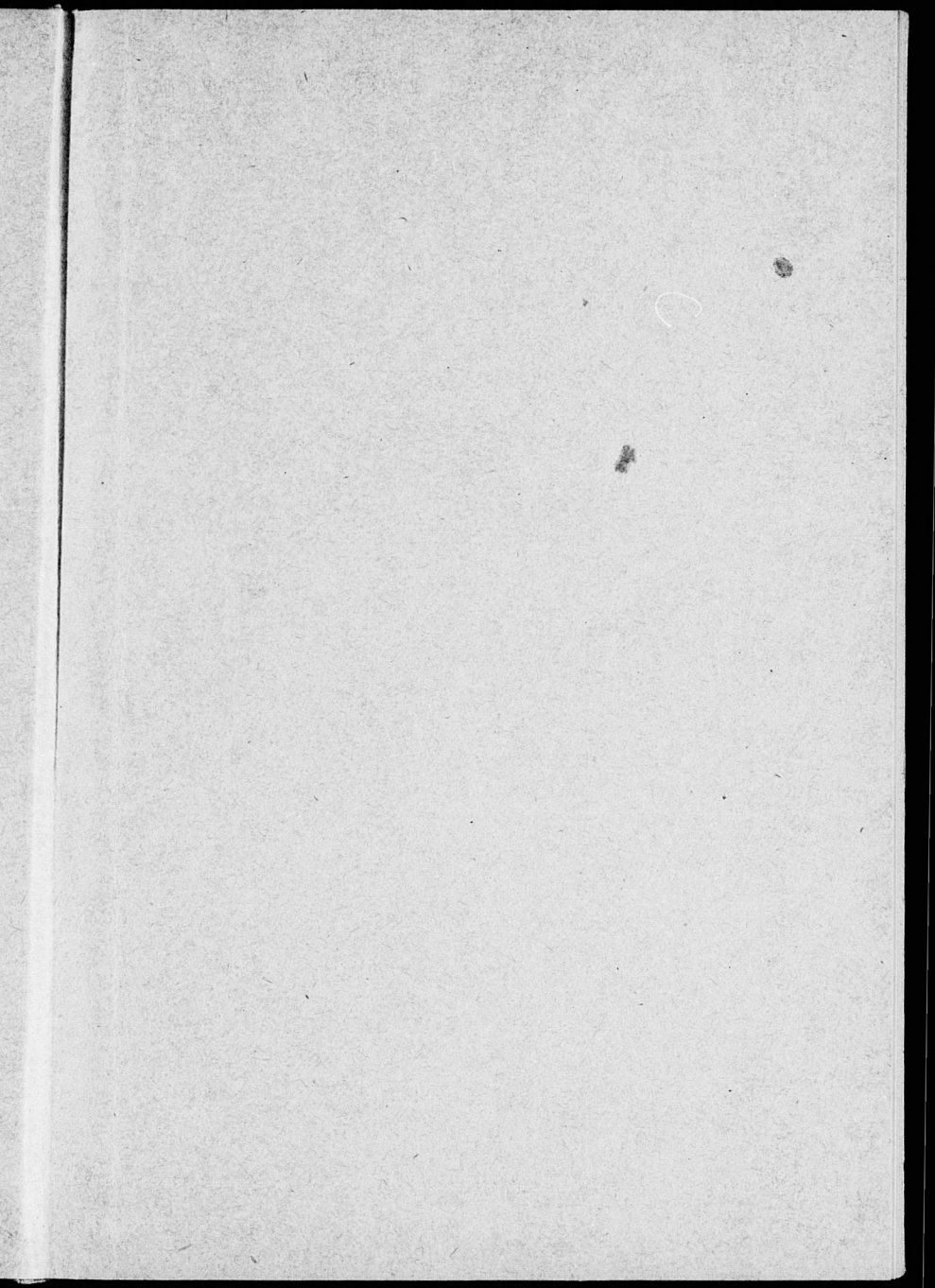
Heil, Koningszoon, gesproten
Uit dat doorluchtig bloed,
Zoo menigmaal vergoten
Voor Neêrlands hoogste goed!
Heil Willem! — God gaf vrede,
Maar gold het huis en haard —
't Zou vlammen uit de schede
Uw Nassausch Heldenzwaard! —

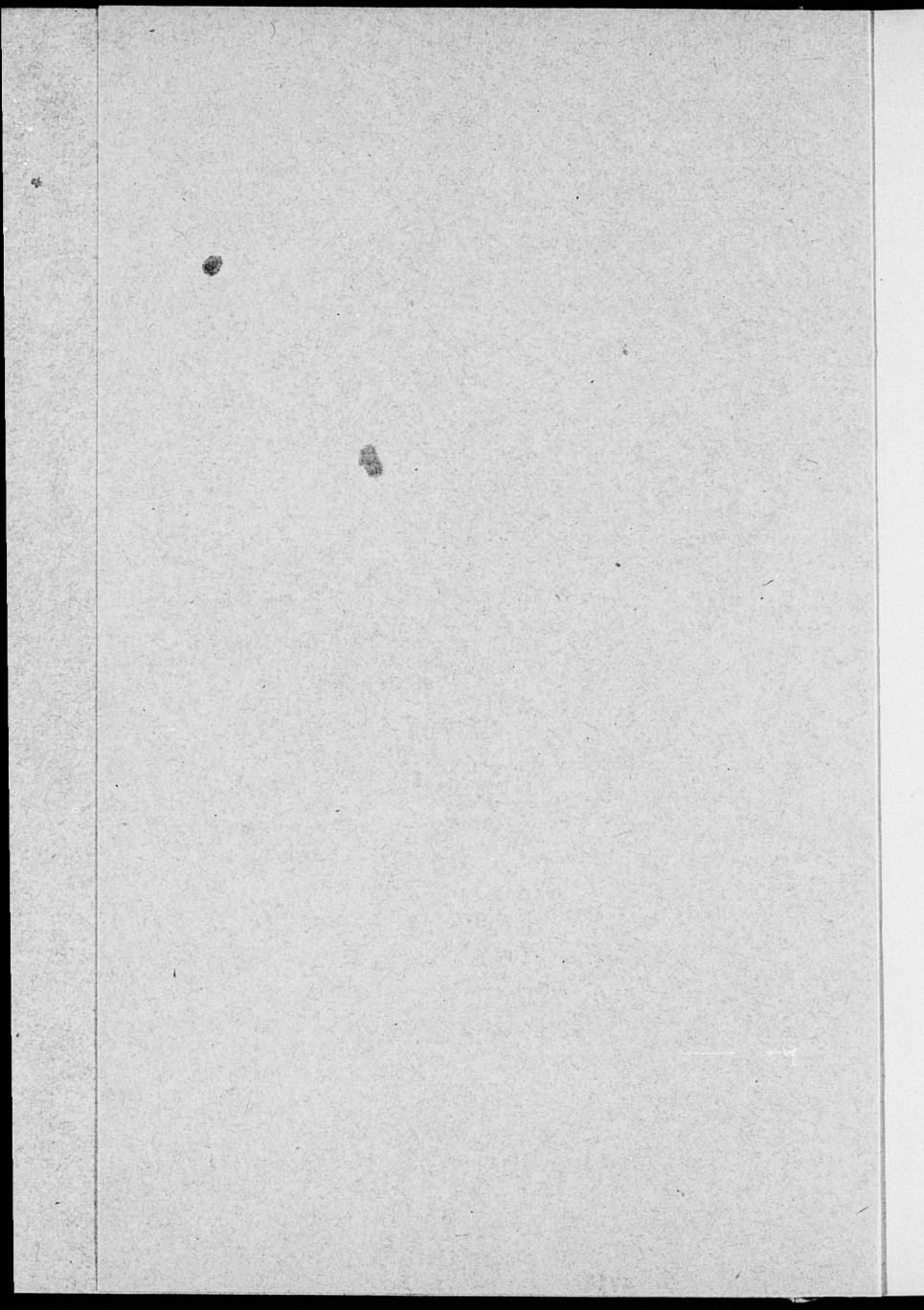
H. G. oct.

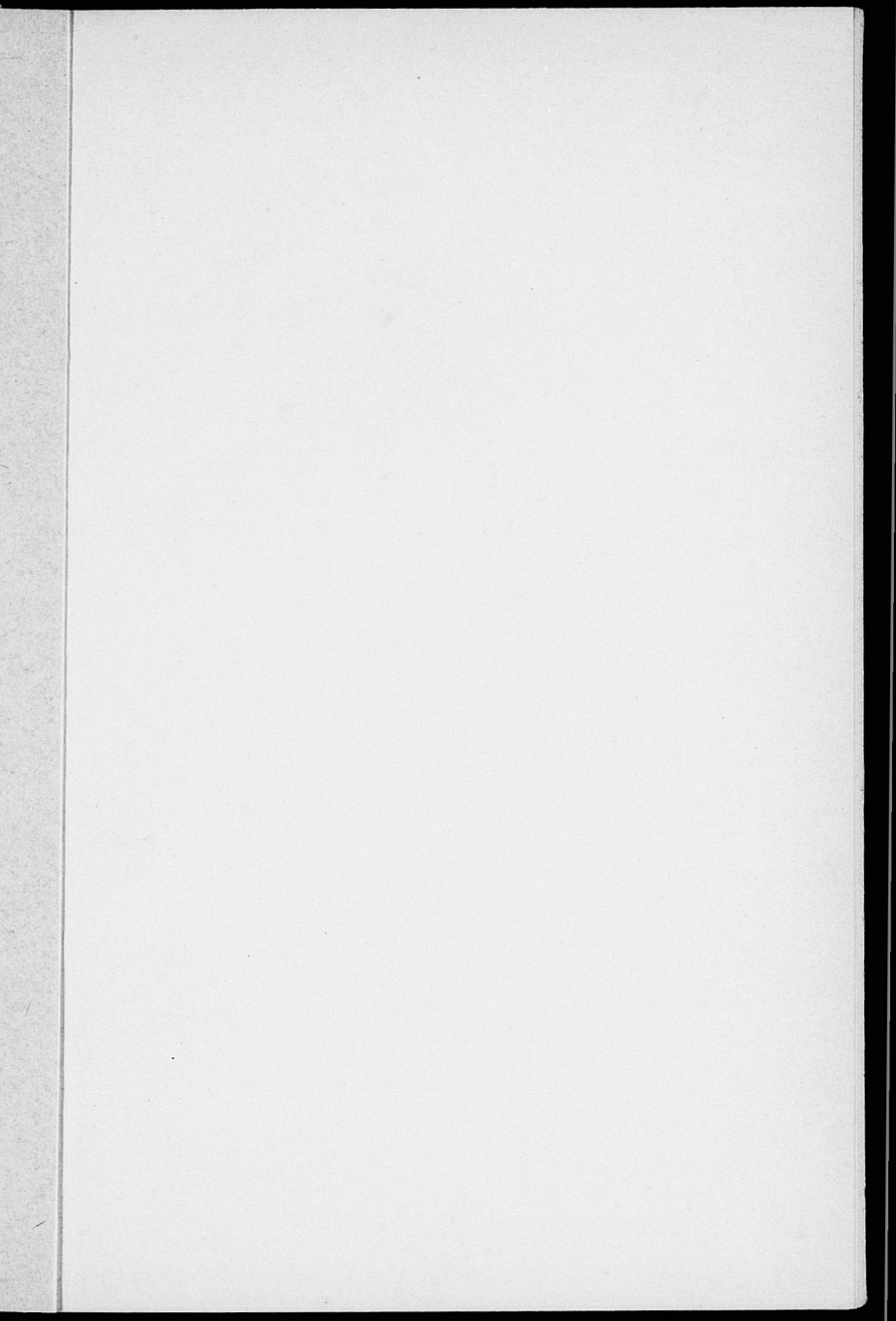
437

437

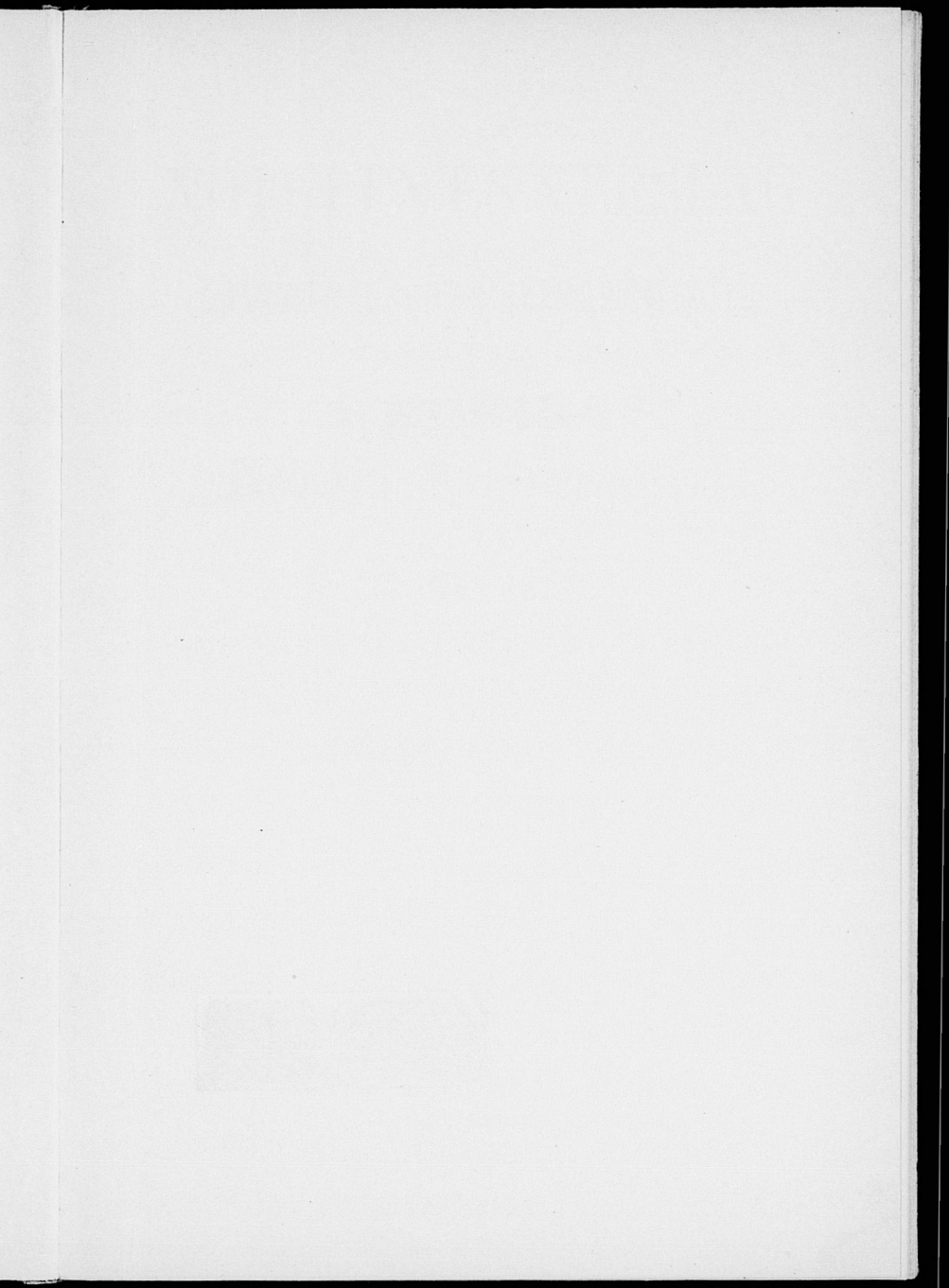

RIKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0322 1011

H.G. oct. 437

NOTULEN EN VERSLAG

DER

COLEMBORGSCH- FEESTCOMMISSIE,

TER HERINNERING AAN

's KONINGS

Zilveren Regeringsfeest

OP

12 MEI 1874,

DEN LEDEN DER FEESTCOMMISSIE EN GEMEENTERAAD,

in druk aangeboden

DOOR DEN

EERE-VOORZITTER.

O, schoone Mei!

Verhoog uw klanken,

Verrijk uw bloemen,

Om Hem te roemen,

Om Hem te danken

Met 's zangers rei!

O Mei zoo schoon!

O Mei zoo zoet —

Zij 't volk, als Gij

Den Koning goed!

Elliot Boswel.

(Niet in den handel.)

INLEIDING.

Er is bijna geen jaar in de geschiedenis der laatste tijden, dat zich door gewichtiger gebeurtenissen ken- schetst, dan het merkwaardige jaar 1848. Het steeds onrustige en woelige Frankrijk gaf het sein tot eene reeks van burgeroorlogen, die zich over een groot deel van Europa uitbreidden.

Het streven der volken naar meer burgerlijke vrij- heden, de reactionaire pogingen der vorsten, om de staatkundige ontwikkeling des volks, sedert de Fran- sche revolutie tegen te gaan moesten noodwendig botsingen veroorzaken, die niet dan door geweld in het welzijn der volkeren konden eindigen.

In Frankrijk kostte de omwenteling, na een bloe- digen strijd, aan Lodewijk Philips, die eens door den volkswil koning was geworden, kroon en scepter; Berlijn en Weenen waren dagen achtereen het too- neel van bloedige worstelingen tusschen het volk en de regeerings-troepen en de vorsten dier rijken wer- den gedwongen het vooruitzicht aan hunne onderda- nen te openen tot het verkrijgen van meer burger- lijke voorrechten. Alleen Polen en Hongarije streden

vergeefs, zij keerden wrevelig terug onder den ijzeren scepter hunner gebieders.

Ook in ons land waren de teekenen van ontevredenheid niet te miskennen. De herziening der grondwet in 1840 had van den beginne af niet die tevredenheid verwekt, niet die staatkundige vrijheid geschonken, welke de kern der natie voor hare ontwikkeling noodig oordeelde. Veler wenschen bleven onbevredigd en het volk, voorgelicht door uitstekende staatslieden, aarzelde niet zijne wenschen op ondubbelzinnige wijze der regeering kenbaar te maken. Zelfs uit den boezem der volksvertegenwoordigers gingen stemmen op, die het ernstig verlangen naar grondwetsherziening zeer duidelijk te kennen gaven. Onze ridderlijke koning Willem II begreep die stemmen der natie en gevoelde hare rechten: uit eigen beweging op het onverwachts verscheen in 1848 Z. M. in de vergadering der Staten-Generaal en kondigde eene ruimere herziening der grondwet aan, die zooveel mogelijk aan de billijke wenschen des volks tegemoet zoude komen. Eene commissie van twaalf leden werd benoemd met den grooten staatsman Thorbecke aan het hoofd, om de noodige voorstellen tot grondwetsherziening aan de Staten-Generaal aan te bieden. Toen kwamen de gemoederen tot rust, men zag den goeden wil des konings en zijn streven naar volksontwikkeling, men stelde vertrouwen in de commissie, men zag de toekomst vreugdevol te gemoet; — het besluit des konings werd met algemeene geestdrift begroet! Toen nu de commissie met haren arbeid gereed en de vernieuwde grondwet door de volksvertegenwoordigers goedgekeurd was, mocht Nederland zich verheugen in een bolwerk van vrijheid, gegrond op de wenschen der natie, samengesteld in volkomen over-

eenstemming met zijn edelen en geliefden vorst , waarop vele staten van Europa zich niet kunnen beroemen. —

Z. M. Willem II mocht helaas ! niet lang de vruchten zijner werkzaamheid aanschouwen. Reeds in het volgende voorjaar (1849) overleed de Koning te Tilburg onverwachts , te vroeg voor de billijke wenschen zijner onderdanen. Koning Willem III trad in zijne plaats en werd den 12 Mei 1849 plechtig in de Nieuwe kerk te Amsterdam ingehuldigd. Een nieuw tijdperk was voor ons Vaderland aangebroken: de werking der herziene grondwet onder een nieuwen koning zou hare gevolgen doen gevoelen tot in de teederste snaren van het staats- en gemeentelieven. En nu — een tijdperk van 25 jaren ligt achter ons — met welke gevoelens kunnen wij terugzien op dien levensweg; is Nederland geworden, wat de billijke verwachting zich voorstelde; heeft Z. M. Willem III getoond het ingewikkeld vraagstuk der constitutioneele instellingen van een vrij volk te begrijpen en te waardeeren ?

Het antwoord op deze vragen zal wel niet moeilijk zijn te geven. Wij behoeven immers daartoe slechts een vluchtig overzicht te nemen van de geschiedenis der laatste vijf en twintig jaren.

Met Oranje aan 't hoofd der scharen ,
 Snelden vijf en twintig jaren
 Naar het graf der eeuwen heen —
 Nederlanders ! buigt de knieën
 Nu de feestdag zon verscheen ,
 Volk en Koning laat het schallen ,
 Dav'rend uit paleis en stulp !
 Hij die nacht voert over allen ,
 God , blijv' beider steun en hulp !

Dr. WAP.

Meer dan eenmaal werd de vrede in ons werelddeel op eene ontzachelijke wijze gestoord en werden stroomen bloeds vergoten uit heerschzucht en willekeur; meer dan eenmaal was burgerkrijg het noodlottig gevolg van een halstarrig weigeren der staatkundige vrijheden; niet overal werden de afgedwongen constitutiën op vrijgeveige wijze toegepast; elders maakten heerschzuchtige vorsten haar tot een dooden letter. Niet alzoo was het in ons land. De regeering des Konings wist den vrede te handhaven, die zegen en voorspoed moest verspreiden over alle takken van handel, landbouw en nijverheid. Laat slechts uw oog wijden over het kleine Nederland. Van de wereldsteden Amsterdam en Rotterdam tot de geringste buurtschap, heerschen bedrijvigheid, leven en voorspoed, die de vruchten zijn van vrede, vrijheid en orde.

't Is daarom niet te verwonderen, dat het Nederlandsche volk den band nauwer toehaalde, die het altijd aan het huis van Oranje heeft gebonden, want vrijheid en Oranje zijn voor hen gelijkkluidende klanken geworden. De geschiedenis is er, om dit te bewijzen.

Reeds lang vóór het jaar 1874, het tijdstip waarop Koning Willem III gedurende 25 jaren de kroon had gedragen was aangebroken, gingen van onderscheiden kanten stemmen op, om den 12 Mei van dat jaar feestelijk te gedenken.

Men erkende dankbaar dat Z. M. de constitutie in hare bedoeling op uitnemende wijze had opgevat en toegepast, dat eene reeks van Wetten, uit de grondwet voortvloeiende, de welvaart des lands en daardoor het geluk des volks had bevorderd; men gevoelde behoefte dit door openlijke vreugdebedrijven elkander te herinneren en mede te deelen; men stelde er eene

eer in den nabuur te toonen, hoe gelukkig het kleine Nederland zich gevoelde onder het vaderlijk bestuur van zijn koning Willem III. Groot en klein, rijk en minder bevoorrecht door tijdelijke goederen, onverschillig van welke Godsdienst-belijdenis, alies godde zich aan, om den 12 Mei 1874 tot een gedenkdag van onze geschiedenis te verheffen, en dankbaar gevoelde men met Mendelsohn's lobgesang :

Dit is de dag, de roem der dagen
 Dien Israëls God geheiligd heeft;
 Laat ons verheugd, van zorg ontslagen,
 Hem roemen, die ons blijdschap geeft. —

Het Gemeentebestuur onzer stad Culemborg stelde zich in de voorhoede der beweging en nam reeds den 6 October 1873 op advies van den Burgemeester het initiatief, om het feest van dien dag op waardige wijze te vieren. En geen wonder dat het dit deed, het lag geheel op zijn weg. De gemeenteraad toch is het vertegenwoordigend lichaam der gemeenteleden, door vrije verkiezing benoemd, volgens de bepalingen der gemeentewet, een der schoonste producten, die voortgebracht zijn door de herziene grondwet van 1848. Het Gemeentebestuur meende echter niet zelf handelend te moeten optreden; doch benoemde uit zijn midden eene commissie voor feestviering, die de eerste leiding der voorbereidende werkzaamheden op zich zoude nemen. De Burgemeester, de heer P. A. C. H. T. A. Werdmüller von Elgg, werd tot Eere-Voorzitter benoemd en de commissie zelve uitgebreid door eene uitnoodiging te richten tot eenige geachte ingezetenen buiten den Raad. Veel en uitgebreid zijn de werkzaamheden geweest, die de Culemborgsche feestcommissie zich in het belang der feestviering en in het algemeen belang heeft

getroost. In hare eigene gemeente heeft zij geene offeringen ontzien, om den 12 Mei 1874 onvergetelijk te maken; naar buiten heeft zij menigen krachtigen prikkel gebracht en de richting aangewezen, om de verschillende plannen, die er bestonden tot aanbieding van een Nationaal geschenk aan Z. M. den Koning, tot eenheid te brengen. Met zelfvoldoening mag zij, vooral ook in dit laatste opzicht, op hare bemoeiingen terugzien, omdat hare voorstellen dien-aangaande in hoofdzaak door het Nederlandsche volk zijn aangenomen.

De hier volgende bladzijden bevatten de origineele Notulen der vergaderingen en de correspondentie met HH. Burgemeesters van Amsterdam, 's Gravenhage en Rotterdam, zoomede met het op haar initiatief gevormde Centraal-Comité, en geven een getrouw overzicht van de werkzaamheden der commissie voor de feestviering zelve en van hare bemoeiingen in het algemeen belang.

NOTULEN DER VERGADERINGEN VAN DE COMMISSIE
VOOR FEESTVIERING BIJ GELEGENHEID VAN
'S KONINGS 25 JARIGE REGERING OP
12 MEI 1874.

1e BIJEENKOMST 17 DECEMBER 1873.

De Eere-voorzitter (de heer P. A. C. H. T. A. Werdmüller von Elgg) opent de vergadering met eene korte toespraak en gelukwensching aan de leden van de commissie. Van die heeren zijn, behalve de Eere-voorzitter, aanwezig: J. van der Putten, A. A. Blijenberg, P. A. Hoogveld, L. A. van Rees, D. Louwerse en L. Laan. De heer C. W. Dresselhuijs is wegens ongesteldheid afwezig. De heeren L. C. Verkerk en B. Vermeulen hebben voor de benoeming door den gemeenteraad bedankt. Nadat de Eere-voorzitter op eene gedane vraag heeft geantwoord, dat zijne betrekking tot de commissie niet vereenigbaar is met die van voorzitter, wordt tot deze laatste betrekking de heer J. van der Putten benoemd, terwijl de heer L. Laan als secretaris-penningmeester wordt aangewezen. Beide heeren laten zich de benoeming welgevallen.

Verder wordt besloten dat de commissie, onder

goedkeuring van den gemeenteraad, zich door benoeming van nieuwe leden zal uitbreiden, terwijl de tegenwoordige zich verbinden, om elk voor zich die heeren uit te noodigen, die op deze vergadering worden benoemd.

De Eere-voorzitter stelt als dadelijke maatregel voor, eene lijst den ingezetenen te doen aanbieden tot in-teekening van gelden voor de feestviering. Staande de discussiën over dit voorstel, ontwikkelt zich het denkbeeld om een derde gedeelte van de bijdragen der ingezetenen te besteden voor een geschenk aan Z. M. den Koning, indien een centraal-comité zich met deze zaak zal hebben belast. Aan het hoofd der in-teekeningslijsten zal deze bepaling uitgedrukt worden. Het aldus geamendeerde voorstel wordt aangenomen, evenals het richten van brieven aan de verschillende kerkbesturen, om 't feest godsdienstig in te leiden, algemeene goedkeuring vindt. Ook wordt besloten om de kinderen aan de verschillende scholen in de gelegenheid te stellen hunne geldelijke ondersteuning aan het feest te doen blijken. De Eere-voorzitter acht het verder wenschelijk eenige gepaste liederen, die waarschijnlijk wel zullen worden uitgegeven, voor de schooljeugd beschikbaar te stellen, om zodoende gunstig op het volksgezang te werken. De leden deelen deze meening en dienovereenkomstig wordt besloten.

De voorzitter brengt een brief ter tafel, met prijscourant en afbeeldingen van illuminatie-toestellen van den heer H. C. Hendriks te Oldenzaal, bevattende eene aanbeveling voor levering bij gelegenheid der feestviering.

Nadat de Eere-voorzitter zijne tevredenheid heeft betuigd, vooral over de eensgezindheid en den goeden geest dezer vergadering en den wensch heeft uitge-

drukt dat de commissie verder ten nutte van het algemeen belang zal werkzaam zijn, wordt deze bijeenkomst gesloten en de eerstvolgende bepaald op Maandag den 22 December des avonds ten half acht ure.

(w. g.) J. VAN DER PUTTEN, Voorz.

(w. g.) L. LAAN, Secretaris.

(w. g.) T. WERDMÜLLER VON ELGG.

Eere-voorzitter.

VERGADERING VAN 22 DECEMBER 1873.

De Eere-voorzitter opent de vergadering met eene toespraak en wenscht de nieuw gekozen leden welkom in deze bijeenkomst. Van deze hebben de volgende heeren de benoeming tot leden der feestcommissie aangenomen: J. Piek, J. C. H. Niegeman, L. A. Levison, H. Pieters, C. van Panwijk, W. van Asch, H. de Kiewit, S. van Welie, M. Kronenburg, A. W. Nieuwenhuijsen, C. W. van Beusekom, E. Beusker. De heeren C. W. van Beusekom en E. Beusker zijn op deze vergadering afwezig. Zij wordt verder bijgewoond door de reeds vroeger benoemde leden: de Eere-voorzitter, de Voorzitter en de heeren: L. A. van Rees, P. A. Hoogveld, D. Louwerse, A. A. Blijenberg en de Secretaris, terwijl van deze de heeren C. W. Dresselhuijs en G. A. de Jong afwezig zijn.

De notulen worden gelezen en na eene opmerking van den heer Hoogveld, dat bij de verschillende scholen ook andere inrichtingen genoemd zijn, goedgekeurd.

Hierop leest de secretaris de woorden, die geplaatst zullen worden aan het hoofd der intekeningslijsten, welke in hun geheel worden goedgekeurd. (Bijlage A). De namen der nieuw benoemde leden zullen op voorstel van den Eere-voorzitter bekend worden gemaakt.

Z. E. Achtb. stelt nu aan de orde de wijze, waarop de intekeningslijsten door de leden der commissie aan de ingezetenen zullen worden aangeboden en geeft daartoe het woord aan den voorzitter, als zijnde meer in bijzonderheden met de locale omstandigheden der gemeente bekend. De voorzitter zegt, dat 't hem wenschelijk voorkomt, de stad in 6 deelen te bezoeken, waarvoor 12 heeren beschikbaar zijn, die dus 2 aan 2 de lijsten zullen kunnen aanbieden en dat de eerste week van 1874 daartoe het meest verkieslijk is. Dienovereenkomstig wordt besloten. In de buitendeelen der gemeente zal op eene andere wijze worden voorzien.

De verdeeling wordt nu, als volgt, vastgesteld en de daarvoor aangewezen heeren belasten zich met het aanbieden der intekeningslijsten en de ontvangst der gelden.

1e wijk: Havendijk (Oostzijde), Veerweg, Hoepelmakerij, met den Steenoven: De heeren W. van Asch en M. Kronenburg.

2e wijk: Havendijk (Westzijde) met inbegrip van de Molenstraat: De heeren J. Piek en L. A. Levison.

3e wijk: Van de brug aan de Havendijk tot aan de Binnenpoort (Oostzijde): De heeren H. de Kiewit en A. W. Nieuwenhuijsen.

4e wijk: Idem, de Westzijde: De heeren L. A. van Rees en D. Louwerse.

5e wijk, vereenigd met de 6e. Van af de Binnenpoort tot de Zandpoort: De heeren A. A. Blijenberg, C. van Panwijk, G. A. de Jong, H. Pieters en P. A. Hoogveld.

De Eere-voorzitter bedankt de genoemde leden voor hunne bereidwilligheid en wenscht hun goede resultaten, waarna door Z. E. A. den leden der feest-commissie eene inteeckenlijst wordt aangeboden.

Door het bestuur wordt nu voorgesteld een verzoek te richten tot de Eere-voorzitters en de voorzitters der feest-commissieën te 's Gravenhage, Amsterdam en Rotterdam, met het doel, dat deze heeren zich mochten willen belasten met de samenstelling van een centraal-comité voor een nationaal geschenk aan Z. M. den Koning. De daartoe door den Eere-voorzitter opgestelde Circulaire wordt gelezen en goedgekeurd en het voorstel aangenomen (Bijlage B).

Nadat nog bepaald is, dat de inteekeningslijsten in de eerste week van 't volgende jaar zullen rondgaan en aan de volgende inrichtingen een verzoek tot deelneming zal worden gezonden, n. l. het Weeshuis, de Congregatie, de Jongelings-vereening, de drie openbare scholen, het Seminarium, de school voor Chr. Nat. Onderwijs, de Israël. school, de R. C. Zusterschool en de Prot. Bewaarschool, wordt de vergadering gesloten.

(w. g.) J. VAN DER PUTTEN, Voorz.

(w. g.) L. LAAN, Secretaris.

(w. g.) T. WERDMÜLLER VON ELGG.

Eere-voorzitter.

VERGADERING VAN 22 JANUARI 1874.

Nadat de Eere-voorzitter de vergadering heeft geopend, worden de notulen gelezen. De heer O. L. Bre-

keveld maakt de opmerking dat zijn naam en die van den heer A. J. Ausems niet op de presentie-lijst der vorige vergadering voorkomen, waarop de Eere-voorzitter antwoordt dat die heeren, toen nog geen leden van de commissie zijnde, niet konden worden genoemd. De heer A. A. Blijenberg vraagt het woord en zegt, dat de heeren O. L. Brekeveld en A. J. Ausems door den voorzitter in overleg met hem zijn uitgenoodigd leden der commissie uit te maken in de plaats der heeren J. Piek, L. A. Levison en W. van Asch, die voor hun lidmaatschap hebben bedankt. Door de vergadering worden nu de benoeming der twee genoemde heeren en de notulen der vorige bijeenkomst goedgekeurd.

Volgens eene globale berekening blijkt uit de intekeningslijsten, dat, na aftrek van $\frac{1}{3}$ voor het nationale geschenk, \pm / 640 overblijft voor de feestviering, waarna de Eere-voorzitter voorstelt, nu over te gaan tot het bespreken van een feest-programma, dat naar zijne meening zoo veel mogelijk met het oog op het volk moet worden vastgesteld. Naar aanleiding van het voorstel van den heer O. L. Brekeveld, die reeds vroegtijdig de klokken wil laten luiden, om veel gedruisch te maken, wordt besloten, dat zulks driemaal, telkens een half uur zal plaats hebben; de uren verder door het bestuur te regelen. Daarop opmerkzaam gemaakt, stelt het bestuur voor eene uitnoodiging te richten aan het Algemeen Armbestuur, om op 12 Mei a. s. eene buitengewone uitdeeling aan de armen te doen plaats hebben. De heer J. C. H. Niegeman voegt hierbij den wensch dat ook de kinderen der armenschool niet mogen vergeten worden. Dit voorstel wordt aangenomen en de heer A. A. Blijenberg uitgenoodigd, genoemd verzoek aan het Arm-

bestuur over te brengen. Daar de voormiddag van den feestdag waarschijnlijk wel zal ingenomen worden door Godsdienstoefening en parade der Schutterij, meent de Eere-voorzitter, dat in den namiddag eene harddraverij een zeer geschikt volksvermaak zal zijn. Dit denkbeeld wordt aangenomen, onder voorwaarde dat alléén paarden uit deze gemeente ter mededinging worden toegelaten. De heer A. A. Blijenberg wenscht tevens vrijheid te laten aan de ingezetenen tot het uitloven van bijzondere prijzen. Voor de harddraverij wordt nu eene sub-commissie benoemd, bestaande uit de heeren: A. A. Blijenberg, P. A. Hoogveld en C. van Panwijk, die op de volgende vergadering een plan en de daaraan verbonden kosten zullen voorstellen.

Nadat ook bepaald is, dat er volksfeesten zullen plaats hebben, wordt voor deze ook eene sub-commissie benoemd, bestaande uit de heeren: A. W. Nieuwenhuijsen, D. Louwerse, O. L. Brekeveld, M. Kronenburg, L. A. van Rees en C. W. Dresselhuijs, die evenals de vorige commissie plannen en onkosten zal beramen, om daarover op de volgende bijeenkomst te beslissen. De Eere-voorzitter deelt mede, dat aan de tappers op den feestdag en daarop volgenden nacht volle vrijheid zal worden gegeven en noodigt de leden der feestcommissie uit door zedelijken invloed de orde te willen bevorderen. Het bestuur wordt gemachtigd om eene keuze te doen uit verschillende volksliederen en daarvan gratis op de verschillende scholen uit te deelen. Omtrent het voorstel van den Eere-voorzitter tot illuminatie van het Stadhuis en de Binnenpoort, wordt voora!snog geen beslissing genomen. —

Hierop wordt aan de orde gesteld de bespreking van het nationaal cadeau aan Z. M. den Koning.

De Eere-voorzitter zegt, dat hij reeds aan het cen-

traal-comité heeft bericht, dat onze commissie zich met het denkbeeld van een gouden voorwerp, dat zij een ongepast geschenk acht, niet kan vereenigen, en vraagt den leden een beter plan voor te stellen. Aan dit verzoek wordt in ruime mate voldaan.

1e De heer A. A. Blijenberg wil voorstellen een gedenkteekeken te plaatsen op den dijk, tusschen hier en Vianen, waar de Koning in 1861 zich bevond, toen het ijs op de Lek zich in beweging stelde.

2e De heer C. W. Dresselhuijs stelt voor Z. M. een rentegevend landgoed aan te bieden.

3e De heer L. A. van Rees wil een Buitenpaleis te Zeist of ergens anders. —

4e De heer S. van Welie acht het wenschelijk en overeenkomstig 's Konings neiging, dat de natie eene inrichting aanbiede tot opleiding van jeugdige kunstenaars.

5e De Eere-voorzitter oordeelt de meest practische wijze te zijn, in een prachtig ornament aan Z. M. de bijeengebrachte som aan te bieden, om daarmede naar goedvinden te handelen. —

Deze vijf voorstellen worden uitvoerig besproken, doch daar 't laatste den meesten bijval vindt, wordt dit het eerst in stemming gebracht en aangenomen met algemeene stemmen, op ééne na, die van den heer S. van Welie. Dit voorstel zal door het bestuur aan het Centraal-comité worden gedaan. (Bijlage C.)

De heer C. W. Dresselhuijs stelt voor, om in de Culemborgsche Courant eene advertentie te plaatsen, tot het verkrijgen van prijzen. Dit voorstel wordt aangenomen. Het bestuur zal zich hiermede belasten.

Eene missive van den heer M. Levison, inhoudende dat de leerlingen zijner school allen de openbare scholen bezoekende, geen afzonderlijke bijdragen zullen leveren, wordt voor kennisgeving aangenomen.

Nadat bepaald is dat de eerstvolgende vergadering zal plaats hebben op Donderdag, den 6 Februari, wordt de vergadering gesloten. —

(w. g.) T. WERDMÜLLER VON ELGG.

Eere-voorzitter.

(w. g.) L. LAAN.

Secretaris.

VERGADERING VAN 6 FEBRUARI 1874.

Nadat de vergadering door den Eere-voorzitter is geopend, worden de notulen gelezen en goedgekeurd. Nadat aan den heer C. van Panwijk het woord is gegeven, zegt deze, dat de commissie voor de harddraverij eene begrooting van f120 heeft voor te stellen, waarbij de voorzitter nog voegt dat de harddraverij in tweeën is gesplitst n. l. van paarden boven- en van paarden beneden 6 jaren. Voor ieder zouden 5 prijzen beschikbaar worden gesteld. De heer A. W. Nieuwenhuijsen doet verslag van de voorstellen der sub-commissie voor volksfeesten, die aan prijzen de som van f215 wenscht te besteden.

De voorstellen der sub-commissiën worden aangenomen en bij de volksfeesten worden nog gevoegd op voorstel van den heer S. van Welie: het ringloopen en het turfrapen. De verdere noodzakelijke onkosten worden geraamd voor de harddraverij op f30 en voor de volksfeesten op f55. Het opstellen der programma's, de regeling der feesten, het bepalen en aanschaffen

der prijzen, het daarstellen der tribunes en al wat verder er toebehoort, wordt door den Eere-voorzitter aan de leden der sub-commissiën opgedragen, onder voorwaarde, dat het maximum van *f* 150,— voor de harddraverij en van *f* 270,— voor de volksfeesten niet worde overschreden. De commissiën verklaren zich bereid die werkzaamheden op zich te nemen. Het bestuur zal zich belasten met het aanschaffen der insignes voor de leden der feestcommissie. Met algemeene stemmen wordt besloten, dat de harddraverijen den 13en Mei zullen plaats hebben, des namiddags ten 2 ure.

Het algemeen programma wordt nu als volgt vastgesteld:

1. Klokluiden van 8 uur tot half negen.

2. Godsdienstoefeningen.

3. Half elf uur, het onthalen der kinderen van de armenschool.

4. Kwartier voor 12 uur doen deze eene wandeling naar het stadhuis, waar dan de feest-commissie is vergaderd, om bij het gezang der kinderen tegenwoordig te zijn, die daar het „Wien Neerlandsch bloed” zullen aanheffen. Drie vaandels en een oranje wimpel zullen den optocht opluisteren.

5. Klokluiden van half 12 tot 12 uur.

6. Ten 12 ure, parade op de markt.

7. Ten 3 ure, begin der volksfeesten op de markt,

a. Mastklimmen en paphappen.

b. Boegsprietloopen en ringloopen.

c. Ringrijden en turfrapen.

8. Klokluiden van 7 — half 8 uur.

9. Muziek der Schutterij van 5¹/₂ tot 7¹/₂ uur.

10. Ten 8 ure, uitreiking der prijzen op 't Stadhuis.

11. Illuminatie van 't Stadhuis en de Binnenpoort.

2e dag.

1. Ten 2 ure, harddraverij van paarden van 6 jaren en daarbeneden.

2. Daarna harddraverij van paarden boven 6 jaren.

3. Muziek der Schutterij van 7—8 uur en uitreiking van prijzen op het terrein.

Aanvraag zal geschieden tot het bekomen van een draaimolen en eene poffertjeskraam.

De Eere-voorzitter doet mededeeling, dat het bestuur voorstelt, om de gelegenheids-verzen van J. van den Berg, uitgegeven bij de heeren Blom & Olivierse, gratis uit te deelen op de scholen. Dit voorstel wordt goedgekeurd. De ingekomen gelden zullen door den Penningmeester op rente bij den heer Hondius worden geplaatst.

Nadat nog de Eere-voorzitter heeft medegedeeld dat, voor zoo ver bekend is, het voorstel onzer feestcommissie aan 't centraal-comité van onderscheiden zijden gunstig is beoordeeld en zijn' dank heeft betuigd aan de voorzitters en leden der sub-commissiën voor hunne bemoeiingen, benevens den heer J. C. H. Niegeman voor zijne welwillende medewerking, wordt de vergadering gesloten.

(w. g.) J. VAN DER PUTTEN, Voorz.

(w. g.) L. LAAN, Secr.

(w. g.) T. WERDMÜLLER VON ELGG.

Eere-voorzitter.

VERGADERING VAN 23 FEBRUARI 1874.

De voorzitter deelt mede, dat de Eere-voorzitter hem bericht heeft, deze vergadering niet te kunnen bijwonen en opent daarop de bijeenkomst.

De notulen worden gelezen en goedgekeurd.

Gelezen wordt de circulaire van den heer Burge-meester van Arnhem, inhoudende verzoek tot aanwijzing van twee leden, die met het Centraal-comité zullen beslissen over een den Koning aan te bieden geschenk. Het bestuur adviseert tot verkiezing van de heeren Mr. S. Rink, te Tiel en Mr. A. Schouten, te Druten, zijnde Nos. 8 en 10 van de aanbevelingslijst.

De heer C. W. Dresselhuijs, gelezen hebbende, dat de Arnhemsche feestcommissie heeft gekozen de heeren W. F. A. H. de Bas, te Zutphen en J. Werner Baron van Pallandt, te Arnhem, stelt voor, om verbrokkeling van stemmen te voorkomen, de keus op die heeren te bepalen.

De voorzitter antwoordt, dat het bestuur, vooral ook om de afwezigheid van den Eere-voorzitter, bij zijn voorstel blijft en niet buiten de aanbevelingslijst wenscht te gaan. Na nog eenige discussiën worden met 8 stemmen benoemd de heeren Mr. S. Rink en Mr. A. Schouten; de door den heer C. W. Dresselhuijs voorgestelde heeren verkregen twee stemmen. Op de door den heer O. L. Brekeveld gemaakte opmerking, dat het zoogenaamde paphappen, voorkomende op het feestprogramma, aanleiding zou kunnen geven tot bespotting, wordt in beginsel aangenomen dit punt van het programma te verwijderen en daarvoor te stellen: wedren met hondekarren. Later bij het vast-

stellen der programma's en reglementen zal op deze zaken terug gekomen worden.

Nadat bepaald is, dat de sub-commissiën den 10 Maart e. k. met hare reglementen gereed zullen zijn, wordt de vergadering door den Voorzitter gesloten.

(w. g.) J. VAN DER PUTTEN, Voorz.

(w. g.) L. LAAN, Secr.

VERGADERING VAN 7 MAART 1874.

Nadat de vergadering door den voorzitter is geopend worden de notulen gelezen en goedgekeurd.

Door afwezigheid van den Eere-voorzitter is deze vergadering niet wel vroeger belegd kunnen worden; doch Z. E. komt heden avond terug en zal waarschijnlijk een gedeelte der discussiën kunnen bijwonen. Na deze mededeeling van den voorzitter wordt "de nadere regeling der feestelijkheden" volgens het programma aan de orde gesteld. Daar op de aanvraag van den Eere-voorzitter aan den Minister van Oorlog tot het doen van saluutschoten gunstig is beschikt, door het zenden van artilleristen uit Utrecht en het beschikbaar stellen van ammunitie te Gorkum, wordt het uur voor de saluutschoten bepaald op 7 uur des morgens.

Van de aangeboden gelegenheid, om de behoeftige kinderen op de scholen alhier te onthalen op krentbrood en chocolade, zal gebruik worden gemaakt door

de Stads-armenschool, de R. C. zusterschool en de Protestantsche bewaarschool. De heer C. W. van Beusekom belast zich met de bezorging hiervan. —

Te dezen opzichte wordt verder bepaald, dat de feestcommissie ten half elf ure op het raadhuis zal vergaderen, om vóór 't onthaal der kinderen eerst de Stads-armenschool te bezoeken en zich vervolgens naar de twee andere scholen te begeven, om kwartier voor twaalf uur weder op 't Stadhuis te zijn, tot de ontvangst der kinderen.

Tot de bespreking der volksfeesten overgaande, stelt de Voorzitter voor deze gedeeltelijk op het Marktveld, gedeeltelijk op de Varkensmarkt te doen plaats hebben. De heer A. A. Blijenberg en andere leden verklaren zich hiertegen, en wenschen alleen het Marktveld, waartoe dan ook besloten wordt. Het voorstel van den heer A. A. Blijenberg, dat ten doel heeft geen volksvermakelijkheden gelijktijdig te doen plaats hebben, vindt geene algemeene adhaesie en wordt verzonden naar de commissie voor volksfeesten. Alleen wordt bepaald, dat de draaimolen zal geplaatst worden voor de herberg van den heer Th. Harlé; de poffertjeskraam voor het huis, dat bewoond is geweest door J. Spoor; de muziktent tegenover de groote Kerkstraat, en het terrein voor volksfeesten op de markt, naar de zijde van 't Stadhuis. Met het oog op de vele werkzaamheden der commissie voor volksfeesten, wordt deze uitgebreid door de benoeming der heeren H. Pieters, A. J. Ausems, S. van Welie, H. de Kiewit, G. A. de Jong en J. C. H. Niegeman, terwijl de heeren S. van Welie, D. Louwerse en M. Kronenburg met het technische gedeelte worden belast (De heer H. de Kiewit heeft hiervoor, om drukke bezigheden, moeten bedanken.) De prijzen zullen op Zondag, den 10ten Mei,

ter bezichtiging worden gesteld van des namiddags 4 tot 7 uur, op het raadhuis, terwijl deze bepaling door plaatsing in de Culemborgsche courant en door omroeping zal bekend gemaakt worden. Op last van het Dagelijksch Bestuur zullen op den 12^{den} Mei het Marktveld voor rijtuigen en het terrein voor de harddraverijen voor rijtuigen en voetgangers worden afgesloten.

De Voorzitter stelt verder voor, dat de paarden voor de harddraverij na de keuring voor het raadhuis zullen komen, om gezamenlijk weder naar 't terrein te rijden.

Na de vaststelling hiervan belooft het bestuur pogingen te zullen aanwenden tot verkrijging van meer muziek, dat vooral bij het opmarcheeren goede vertooning zal maken.

Overigens zal de geheele regeling der harddraverijen aan de commissie worden overgelaten, die, bij monde van den heer A. A. Blijenberg, de ondersteuning inroept van de overige leden der commissie, welke ondersteuning haar wordt toegezegd.

De Eere-voorzitter komt nu ter vergadering en wordt door den voorzitter welkom geheeten.

Na inzage van hetgeen bepaald is, stelt de Eere-voorzitter voor, de saluutschoten ten 12 ure te doen plaats hebben bij den aanvang der parade van de schutterij. Met vernietiging van het hierboven genomen besluit, wordt het voorstel van den Eere-voorzitter aangenomen. Z. E. deelt verder mede, dat de insignes door hem zijn aangekocht en aan de leden der feestcommissie zullen gezonden worden en doet het voorstel, een adres van hulde aan Z. M. den Koning te zenden, waarvan de redactie, gedeeltelijk voorgelezen, aan den voorsteller wordt overgelaten. (Bijlage D.)

Nadat op voorstel van den Eere-voorzitter besloten is, dat de leden dezer feestcommissie op Donderdag, 14 Mei, ten huize van den heer G. J. Mol, gezamenlijk een soupée zullen gebruiken, wordt de vergadering gesloten.

(w. g.) J. VAN DER PUTTEN. Voorz.

(w. g.) L. LAAN. Secr.

(w. g.) T. WERDMÜLLER VON ELGG.

Eere-voorzitter.

12 MEI 1874.

Zelden is er voorzeker meer met belangstelling naar goed weder uitgezien dan in den morgen van dezen dag.

Tot groote teleurstelling van velen helderde de met wolken bedekte hemel niet op en scheen een regenachtige dag een deel der feestvreugde te zullen vernietigen. Die schijn werd waarheid, want hoewel van tijd tot tijd de zon hare stralen helder kon doen schijnen, de middag vooral leverde bijna niet anders dan onophoudelijken regen.

Toch werd de feestviering doorgezet: de gemaakte voorbereidselen lieten geen uitstel toe, en ten 8 ure des morgens werd het feest geopend, door het statig klokkengelui. Reeds toen wapperde uit schier alle woningen de nationale vlag, die door eene groote volksmenigte, welke zich door de straten bewoog, werd begroet.

De godsdienstoefeningen in alle kerken namen ten 9 ure een aanvang en de godsdienstige zin van het volk verloochende zich ook nu niet; de dankbaarheid, die de natie bezielde, na een zoo gelukkig tijdperk, toonde zij door de Godshuizen overvol te bevolken.

Niet het minst namen de kinderen der verschillende

armenscholen deel aan het feest. Omstreeks 10 uur begaven zij zich naar hunne leerplaatsen. Terzelfder tijd verzamelde zich de feest-commissie op het Raadhuis en trok om half 11 naar de stads-armenschool. Daar werd zij verwelkomd door het gezang der kinderen, die uit volle borst een flink lied deden hooren.

De hoofdonderwijzer dezer school de heer J. C. H. Niegeman, nam daarop het woord, schetste in korte trekken de beteekenis van het feest, vooral voor kinderen en bracht namens hen dank aan de commissie voor hetgeen zij gedaan had, om in de jeugdige harten vaderlandsliefde en gehechtheid aan het huis van Oranje aan te kweeken. Deze toespraak werd beantwoord door den Eere-voorzitter, die vooral drukte op de hooge beteekenis van het feest en de jeugd aanspoorde, om door getrouw schoolbezoek en ijverige plichtsbetrachting zich den naam van Nederlanders waardig te maken. Met een herhaald: «Leve de Koning» werden deze woorden door de kleinen begroet. 't Was eene aangename gewaarwording een 300 tal kinderen van behoeftige ouders zoo ordelijk, zoo feestelijk — sommigen geheel in oranje gekleed — met blijde gezichten te hooren jubelen, verlangende naar het onthaal op krentebrood en chocolade. Deze zaken werden hun op onbekrompen wijze verschaft door de zorg van het Algemeen Armbestuur, onder toezicht van den ijverigen rentmeester, den heer C. W. van Beusekom. Nadat nog eenige liederen door de kinderen waren gezongen, begaf de feest-commissie zich naar de bijzondere school der Roomsche-Katholieken, waar de behoeftige kinderen eveneens zouden onthaald worden. Ook de geestdrift was hier algemeen en de ontvangst hoogst aangenaam. Na het aanheffen van een feestlied, werd de feest-commissie welkom geheeten door leerlingen dezer in-

richting, hetgeen weder door den Eere-voorzitter werd beantwoord. Nog meer zangstukjes werden door de kinderen aangeheven, waarop de feest-commissie naar de R. C. bewaarschool vertrok, waar zij op dezelfde wijze werd ontvangen.

Door het bestuur der school voor Christelijk nationaal onderwijs was een afwijzend antwoord gegeven op de uitnoodiging der feest-commissie, om deel te nemen aan het onthaal, dat door het algemeen armbestuur ook aan de behoeftige kinderen dier inrichting was aangeboden. Zonder eenige kennisgeving evenwel aan de commissie, hielden de kinderen dier school een afzonderlijken optocht.

Onder het gelui der klokken trokken de kinderen der stads-armenschool, ten 11 $\frac{1}{2}$ ure naar het raadhuis, waar de feest-commissie weder was vergaderd. In goede orde had die optocht plaats. De inderdaad feestelijke kleeding der kleinen, de belangstelling door de ouders betoond in het genot, dat hunnen kinderen werd verschaft, de groote menigte volks, die zich verdrong om den tocht van nabij te zien, maakten een' goeden indruk, die nog verhoogd zou geworden zijn, indien niet de regen daarvan een gedeelte had overschaduwd.

Voor het raadhuis aangekomen werd door de kinderen het 'Wien Neêrlandsch bloed' aangeheven, waarop de Eere-voorzitter weder eene toespraak richtte tot de jeugd en tot de verzamelde menigte, welke door een 'Leve de Koning!' werd beantwoord. In goede orde werden de leerlingen door hunne onderwijzers naar 't schoollocaal teruggevoerd en voor dien dag van hunne werkzaamheden ontslagen.

Na 't losbranden van eenige saluutschoten, ten 12 ure, schaarden de schutters zich in 't gelid tot het

houden van parade.

Op uitnoodiging van den Kapitein-Kommandant werd de in bataille geschaarde compagnie door den Eerevoorzitter geïnspecteerd en deed het een ieder goed de ordelijke en flinke houding der schutterij reeds bij den eersten aanblik te mogen opmerken. Onmiskenbaar oefende ook hier het feest van den dag zijn gelukkigsten invloed op de flinke militaire houding der burgers en kwam dit gevoel nog sterker uit, toen de muziek het geliefkoosd volkslied hooren deed. Na het inspecteeren der troep werd er in de beste orde voor den Eerevoorzitter en den Kommandant gedéfileerd, waarna de compagnie onder de geestdrift der menigte haar opmarsch door de stad vervolgde.

Na het eindigen der parade verzamelde zich de gemeenteraad op het Raadhuis, in vereeniging met de feest-commissie. De Eerevoorzitter schetste in bezielende woorden ook hier de groote beteekenis van het schoone feest, herinnerde de uitstekende diensten, die door de Oranje-Vorsten sedert eeuwen aan Nederland zijn bewezen, bracht vooral hulde aan den Vorst, om wien het geheele land thans jubelt en wenschte de aanwezigen geluk, dat zij de eer genoten zulk een werkzaam aandeel te hebben aan het beteekenisvolle feest.

Dit feest, zoo vervolgde de spreker, moet nooit in vergetelheid geraken, eene stoffelijke herinnering moet nog na jaren aan de nakomelingen vermelden wat de 12 Mei 1874 voor Nederland is geweest! Daarop werd het doek gelicht van een prachtig levensgroot portret, voorstellende Z. M. Koning Willem III, vervaardigd door den verdienstelijken kunstschilder J. J. van der Maas.

Deze schoone beeldtenis werd door den gemeenteraad aan de gemeente ten geschenke aangeboden en maakt

een sieraad uit van de vergaderzaal van den Raad der gemeente. Na een oogenblik van stilte, die op deze verrassing volgde, nam de heer A. Niessen het woord, om hulde te brengen aan het dagelijksch bestuur der gemeente voor het schoone denkbeeld, dat nu vervulling erlangde. Als lid van den gemeenteraad meende hij de tolk te zijn van al zijne medeleden. Ook de heer C. W. Dresselhuijs sprak eenige krachtige woorden, inzonderheid tot den Eere-voorzitter, de gemeente gelukwenschende met het voorrecht een burgemeester te hebben, die zoo uitstekend toont, hare behoeften te begrijpen en de vervulling van die behoeften tot een voorwerp van onvermoeide inspanning te maken.

Ten drie ure in den namiddag namen de volksspe-
len een aanvang, volgens de orde, op het programma vermeld. Door de zorg van den gemeente-architect den heer L. Sillevis, wien daarvan alle eere toekomt, en onder toezicht der commissiën waren de toebereidselen in volkomen orde en bewoog zich reeds eene groote menigte volks op het Marktveld, ondanks het ongunstige weder, dat veel van de feestvreugde wegnam. De goede orde werd in geen enkel opzicht gestoord; eene feestelijke stemming kenmerkte de geheele burgerij; geen enkele buitengewone politie-maatregel was noodig; de zedelijke invloed der leden van de feest-commissie was voldoende, om de vroolijke stemming te doen voortduren en elke ongepaste baldadigheid te voorkomen.

Aan het Mastklimmen namen 21 personen deel.

De uitslag was, dat de volgende prijzen werden gewonnen:

- 1e prijs: JOH. VERMEULEN.
- 2e " H. VAN HAAREN.
- 3e " D. VAN GASTEREN.

- 4e prijs : WILLEM MAISSAN.
 5e " A. VAN MUNSTER.
 6e " MICH. MAISSAN, benevens de premie.
 7e " ADRIANUS VAN DEN HAM.
 8e " H. RATELMAN.
 9e " WILLEM TERNEUZEN.
 10e " ANT. VAN RIJSWIJK.

Aan het ringloopen namen 25 personen deel.

Uitslag als volgt:

- 1e prijs : DIRK VAN WIJK.
 2e " OTTO VEENENDAAL.
 3e " C. VAN ROSSUM.
 4e " A. VAN DER WINKEL.
 5e " T. JANSEN.
 6e " JAN JANSEN.
 7e " DIRK VAN ZUILEN.
 8e " C. VERBEEK.
 9e " W. OOMS.
 10e " H. VAN UNEN.

Premie : C. SMITS.

Boegsprietloopen 34 deelnemers.

Uitslag als volgt:

- 1e prijs: JOH. VAN HAREN.
 2e " J. HOOGSTEDE.
 3e " CAREL BLEIJENBERG, premie (tweede)
 4e " WILLEM TERNEUZEN.
 5e " ANDR. VAN ZANTEN.
 6e " K. BLEIJENBERG.
 7e " STEPH. VAN LOCHEM.
 8e " WILLEM VAN BEEST.
 9e " W. TIENHOVEN.
 10e " CORN. VAN EMDEN.
 1e premie: W. VAN KNOTSENBURG.

Kopslaan: 42 deelnemers.

Uitslag als volgt:

- 1e prijs: G. ENTJES.
- 2e " MICH. JANSEN.
- 3e " TH. JANSEN.
- 4e " W. VAN HAREN.
- 5e " D. VAN ZUILEN.
- 6e " J. HOEIJDONK.
- 7e " C. STERK.

Ringrijden: 18 deelnemers.

Uitslag als volgt:

- 1e prijs: G. ENTJES.
- 2e " E. VAN VEEN.
- 3e " GERRIT JANSEN.
- 4e " J. BLEIJENBERG.
- 5e " MICH. JANSEN.
- 6e " JAN VAN STRATEN.

Premie: J. MASBRAAK.

Turfrapen: 40 deelnemers.

Uitslag als volgt:

- 1e prijs: HERM. VAN HILLO.
- 2e " A. VAN DER WINKEL.
- 3e " PETER VAN HAAFTEN.
- 4e " D. VAN WIJK.
- 5e " BERN. VAN DEN HAM.
- 6e " CORN. VAN HAREN.
- 7e " NIC. COLLÉ.
- 8e " JOH. BORGSTEN.
- 9e " A. VERMEULEN.
- 10e " HERM. RADERMANS.

Het volk gaf door luide bijvalsbetuigingen zijne ingenomenheid met de spelen herhaaldelijk te kennen en de goede orde werd geen oogenblik gestoord.

De muziek der schutterij verscheen ten 7 ure op

het terrein en deze bepaalde hare werkzaamheden vooral door het uitvoeren der meest bekende volksliedren en daar intusschen de volksspelen waren geëindigd, begaf de feest-commissie zich ten 8 ure weder naar het Raadhuis, om den overwinnaars de behaalde prijzen uit te reiken.

Deze plechtigheid had plaats onder gepaste toespraken van den Eere-voorzitter: Z. E. Achtb. wees nogmaals op de hooge beteekenis van het feest en drukte vooral den wensch uit, dat de behaalde prijzen daaraan eene aangename en duurzame herinnering mochten blijven. Ook bij deze gelegenheid even als overal, waar de Eere-voorzitter verscheen, werd de uitroep gehoord: „Leve de Burgemeester!”

De illuminatie van het Raadhuis en de Binnenpoort, alsook de verlichting van het Marktveld door Bengaalsch vuur, is door het ongunstige weder uitgesteld. Zeer jammer was het, dat een gedeelte der burgerij het feest van den dag nu geëindigd kon beschouwen, want de plannen der Rederijderskamer Vondel, om eene voorstelling te geven en muziek-uitvoering te doen plaats hebben, zijn niet verwezenlijkt.

(w. g.) J. VAN DER PUTTEN, Voorz.

(w. g.) L. LAAN, secr.

(w. g.) T. WERDMÜLLER VON ELGG.

Eere-voorzitter.

13 MEI 1874.

Door eenige particulieren is, in vereeniging met de feestcommissie, voor dezen dag nog een roeiwedstrijd georganiseerd, onder directie van de heeren A. van Asch en C. Kuilenburg. Deze nam des morgens ten 9 ure een aanvang op de rivier de Lek. De omstandigheden waren hierbij alweder niet gunstig. De koude noordewind verdreef de toeschouwers van den oever, terwijl hij voor de deelnemers zeer vermoeiend en belemmerend was. Door den Eere-voorzitter werden de roeiers toegesproken, dat weder door een "leve de Koning!" gevolgd werd, terwijl de muziek der schutterij volksliederen aanhief.

Omstreeks des namiddags ten 2 ure reden de paarden, voorafgegaan van muziek en de feestcommissie naar het terrein voor de harddraverijen. Ook deze zijn goed geslaagd. Na den afloop hiervan zijn de behaalde prijzen, onder toespraken van den Eere-voorzitter, aan de overwinnaars uitgereikt.

Door de volgende eigenaars zijn prijzen behaald:

Voor paarden van 6 jaar en daar beneden:

1e prijs: W. J. C. HOOGVELD.

2e . . . DRESSSELHUIJS en NIEUWENHUIJSEN.

- 3e prijs Mej. de Wed. VERWOERD.
 4e . M. BRON VERKERK.
 5e . A. A. BLIJENBERG.
 6e . idem.
 7e . J. BLITTERSWIJK.
 8e . T. DEN HARTOG.
 9e . P. HELMOND.
 10e . A. VAN PANWIJK.
 11e . JAN VERMEULEN.

Van paarden boven 6 jaar:

- 1e prijs: FRANS STRUIK.
 2e . W. BLIJENBERG.
 3e . Mej. Wed. MOM.
 4e . P. HELMOND.
 5e . J. BLEIJENBERG.
 6e . J. DE JONG. NZ.
 7e . A. A. BLIJENBERG.
 8e . F. STRUIK.
 9e . H. J. AUSEMS.
 10e . J. KOOKKAR.
 11e . W. VAN METEREN.
 12e . H. J. AUSEMS.
 13e . JAN KOOKKAR.
 14e . idem.
 15e . C. VAN PANWIJK.
 16e . idem.
 17e . J. BLITTERSWIJK.

Uitslag van den eersten Roeiwedstrijd:

- 1e afdeeling: { 1e prijs: D. VAN ZANTEN en A. VAN ASCH.
 { 2e . D. FREHER en C. BORGSTEIN.
 2e afdeeling: { 1e prijs: S. JÄGERS.
 { 2e . D. VAN DEN BERG.
 3e afdeeling: { 1e prijs C. JÄGERS.
 { 2e . J. VAN ZANTEN.

- 4e afdeeling: { 1e prijs: A. VAN ZANTEN.
 2e " C. HAGENDOORN.
- 5e afdeeling: { 1e prijs: H. SMIT.
 2e " G. SMIT.
- 6e afdeeling: { 1e prijs: B. VAN LEERSUM.
 2e " J. VAN MUNSTER.
- 7e afdeeling: { 1e prijs: A. WESTMAAS.
 2e " J. JÄGERS.

Uitslag van den tweeden Roeiwedstrijd:

- 1e prijs: D. VAN ZANTEN en A. VAN ASCH
 " S. JÄGERS.
 3e " H. VAN ZANTEN.
 4e " J. JÄGERS.
 5e " B. VAN LEERSUM.
 6e " B. VAN DEN BERG.
 7e " C. HAGENDOORN.
 8e " JAC. VAN ZANTEN.
 9e " D. FREHER en C. BORGSTEIN.
 10e " G. SMITS.
 11e " H. SMITS.
 12e " G. DE RUITER.
 13e " A. WESTMAAS.
 14e " J. VAN MUNSTER.

Uitslag van den wedstrijd in het hardloopen:

- 1e prijs: H. VAN ZANTEN.
 2e " B. VAN LEERSUM.
 3e " C. HAGENDOORN.
 4e " C. JÄGERS.
 5e " J. VAN ZANTEN AZ.

Daar het weder langzamerhand schooner was geworden, heeft de illuminatie plaats gehad en de verlichting van 't Marktveld door Bengaalsch vuur kon ook doorgaan. Beide voldeden zeer goed.

Ook op dezen feestdag hield de vreugde tot laat in

den nacht aan, zonder dat zij door willekeurige omstandigheden werd gestoord, of de orde iets te wenschen overliet, hetgeen wij meenen te moeten toeschrijven aan de ijverige bemoeiingen van de leden der feestcommissie, die zich overal lieten zien en door zedelijk overwicht bewerkten, dat de politie zich met niets behoefde in te laten. Zelfs nog laat in den nacht werden uitnoodigingen aan sommige leden der commissie gericht, om op enkele plaatsen deel aan de feestvreugde te nemen en zich te midden des volks te vertoonen. Den volgenden Zaterdag-avond bracht eene menigte volks eene serenade met fakkellicht aan het dagelijksch bestuur, hetwelk daarop eene proclamatie heeft uitgevaardigd. (Bijlage E.)

Des zondags daaraanvolgende vertoonde zich in deze gemeente een gecostumeerde optocht uit het naburige Beusichem, met het doel om serenades te brengen aan den heer Burgemeester en den Kommandant der d.d. schutterij, den eersten voor het verleenen der muziektent, den tweeden voor het afstaan der muziek bij gelegenheid der feestviering aldaar. In zijne toespraak tot de feestcommissie en de deelnemers van den optocht, maakte de Burgemeester vooral opmerkzaam op de goede verstandhouding, die tusschen de twee naburige gemeenten bestaat. Door eene groote menigte volks uit deze gemeente werd de optocht uitgeleide gedaan.

VERGADERING VAN 24 AUGUSTUS 1874.

Afwezig de heeren P. A. Hoogveld en H. de Kiewit.

De Eere-voorzitter, de heer Werdmüller von Elgg, opent de vergadering met eene korte rede, waarin hij den leden der commissie herinnert aan een aantal belangrijke vergaderingen, gehouden vóór het feest van 12 Mei ll. en brengt hulde aan hunne ijverige bemoeiingen, die zij zich steeds bereidwillig getroosten. «Ook thans,» zeide spreker, «vraag ik nog een oog- en blik uwe aandacht, tot het aanhooren der rekening en wordt de Secretaris-penningmeester uitgenoodigd alle daarop betrekking hebbende bescheiden ter tafel te brengen».

Geadsisteerd door de leden J. C. H. Niegeman en A. J. Ausems wordt nu de rekening overluid gelezen en met de intekeningslijsten, rekeningen en kwitantien vergeleken, waaruit blijkt dat de gezamenlijke ontvangsten bedroegen $f848,42^s$; de uitgaven $f852,63$ en er dus een tekort zou zijn geweest van $f4,20^s$, welk tekort evenwel door den Eere-voorzitter, tot goede sluiting der rekening is gedekt geworden.

De rekening in omvraag gebracht wordt met algemeene stemmen goedgekeurd, gesloten en geteekend.

De Eere-voorzitter zegt den secretaris-penningmeester namens de vergadering dank voor zijn gehouden beheer en bespreekt de vele werkzaamheden en goede diensten, welke de secretaris-penningmeester der feestcommissie met onverdroten ijver bewees.

Wederkeerig brengt de secretaris-penningmeester, de heer L. Laan, zijn oprechten dank aan den Eere-voorzitter en voorzitter benevens den leden der Feestcommissie in 't algemeen, die hem zijne taak door

medewerking verlichtten, gemakkelijk en aangenaam maakten. De Eere-voorzitter stelt nu voor, dat het archief, benevens de rekening der Feestcommissie zal worden aangeboden aan het gemeentebestuur, ten einde die bescheiden te deponeren in het gemeentearchief, waar zij dan voor immer goed bewaard zijn, welk voorstel door de vergadering wordt toegejuicht en aangenomen.

De voorzitter, de heer J. van der Putten, het woord vragende, zegt dat op hem en de feestcommissie in het algemeen nog een plicht rust, waarvan het hem eene ware behoefte en een genoegen is zich te kwijten; — spreker herinnert den leden aan de vele genoegelijke en vruchtbare vergaderingen der feestcommissie, onder de leiding van den waardigen Eere-voorzitter en schrijft aan die uitmuntende leiding, den tact en de belangrijke voorstellen, door den Eere-voorzitter ter tafel gebracht, het welslagen toe van den ganschen loop der zaken; — hij brengt daarom den Eere-voorzitter namens de vergadering en zich zelve den dank voor de uitnemende behandeling van zaken en wenscht de gemeente Culemborg geluk met een Burgemeester, die de belangen der gemeente zoo helder en krachtig opvat. Spreker eindigt zijne rede met den oprechten wensch, dat de heer Werdmüller von Elgg nog vele jaren aan het hoofd der gemeente moge staan en er zich recht gelukkig gevoele.

De heer A. A. Blijenberg spreekt in denzelfden zin en brengt hulde aan zoo menige heldere gedachte van den Eere-voorzitter, waarbij hij, onder meer, ook het denkbeeld en de middelen noemt, waardoor het overschoon portret van Z. M. den Koning thans op het raadhuis prijkt, als eene blijvende herinnering aan 12 Mei 1874, op welken feestdag het door de gezamen-

lijke raadsleden der gemeente werd ten geschenke gegeven.

De heer C. W. Dresselhuijs juicht vorige sprekers toe; want ook hij vereenigt zich van ganser harte met het gesprokene; — spreker wenscht evenwel de verdiensten van den voorzitter, den heer J. van der Putten, niet te vergeten. De voorzitter toch wist steeds met kennis van zaken alle gevraagde toelichting te geven, was een der krachtige elementen voor den zedelijken steun der commissie en nam steeds met den meesten ijver deel aan elke practische bemoeiing.

Nadat nog door verschillende leden het woord is gevoerd, besluit de Eere-voorzitter de vergadering met eene korte opsomming van de belangrijkste besluiten en verrichtingen der feestcommissie en zegt spreker o. a. Toen wij den 17^{den} December voor het eerst bijeenkwamen en het doel van ons tezamenzijn bespraken, beloofde ik mij reeds aanstonds alle goeds van uwe zoo natuurlijke geestdrift. Welk welgeaard Nederlander zou die ook niet gevoelen, wanneer het Vaderland of Koning geldt! Doch verre overtrof het mijne verwachting, daar bij eene reeks vergaderingen van ingezetenen van zoo verschillenden leeftijd, levensopvatting en maatschappelijken toestand, steeds ongestoord bleef heerschen dat krachtig beginsel van eensgezindheid en samenwerking, waardoor bijna alles mogelijk wordt; want inderdaad Mijne heeren, met betrekkelijk geringe middelen werd ontzachelijk veel gedaan. Naarmate de omvang uwer taak grooter werd, verdubbelden zich uw ijver en lust, om de stad onzer inwoning een feesttooi te geven, die wedijveren kon met de algemeene feestvreugde onzer landgenooten. Maar niet slechts in lokalen zin, maakte zich Culemborg's feestcommissie verdienstelijk, uwe voorstellen toch

in het algemeen belang, in zake het daarstellen eener hoofdcommissie, mochten weerklink vinden bij onze landgenooten. Was vóór dien tijd Zr. Ms. beslissing betreffende de keuze van het nationaal geschenk bepaald in den geest, zooals uw voorstel luidde, op den feestdag zelven werd er met recht de Vorstelijke kroon op gedrukt door de overschoone bestemming, welke Z. M. onzen geëerbiedigden Koning behaagde daaraan te geven.

Uwen dank voor mijne bemoeiingen, mij welwillend bij deze en vorige gelegenheden gebracht, aanvaard ik gaarne, om daardoor eene krachtige herinnering te bewaren aan U, mijne heeren! die aan Uwe stadgenooten als flinke mannen, hebt getoond, dat daar, waar het een tot standbrengen van iets goeds en schoons geldt, het in onze stad niet aan ijver en medewerking ontbreekt.

Waar het immer het algemeen of bizonder belang onzer gemeente betreft, wensch ik U, mijne heeren! steeds dien zelfden goeden geest en ijver, die U als leden der feestcommissie bezielde, en verklaar ik hiermede de Culemborgsche feestcommissie, ter gelegenheid van Zr. Ms. 25 jarig regeeringsfeest op 12 Mei 1874, voor ontbonden.

Nog eenigen tijd bleef men vriendschappelijk bijeen en scheidde de leden der thans ontbonden feestcommissie onder de welwillendste gevoelens en wenschen voor elkanders duurzaam welzijn.

(w. g.) J. VAN DER PUTTEN, Voorzitter.

(w. g.) L. LAAN, Secretaris-Penningm.

(w. g.) T. WERDMÜLLER VON ELGG.

Eere-voorzitter.

Galm le ooit blijder, luider groet,
 Lieve Mei! Uw lentestoet,
 Uwen bloemenwagen tegen?
 Vond 't ge U ooit zoo ingewacht,
 Zulk onthaal U toegebracht,
 Zooveel vreugde op al uw wegen? —

En thans, die overschoone feestdag behoort tot de geschiedenis, om in hare rollen met gulden letter ingeschreven, het nageslacht te worden overgedragen.

Voor ons tijdgenooten, zal de herinnering van die onvergetelijke Meidagen wel nimmer verloren gaan; wij toch waren er getuigen van, hoe jong en oud, slechts door ééne gedachte beheerscht, het gemis aan koesterende zonnestralen niet bemerkte, omdat alles zich oploste in een gevoel van dankbare feestvreugde met de schitterende Oranjevaan tot licht en zonne-warmte!

Licht en warmte was het, dat u tegenblonk uit het van jeugdig vuur blinkend oog des grijsaards, die zich nog zoo menigen bangen tijd herinnert; — licht en warmte bezielt dien kinderschaar, die in haar kunstellozen zang slechts dicht en toon heeft voor Oranje en Nederland; — licht en warmte eindelijk doortintelt dat krachtig lied, het vroolijk gejoel, dat zonder einde tot u doordringt, van dien ganschen drom, wien het niet genoeg is

Oranje te dragen in- en op de borst, maar wier behoefte aan uiting, zich nu eens in harmonischen zang, dan weder in een niet te onderkennen geestdrift oplost! En ik vraag u af, is het geen wonder dat die duizenden bij duizenden zoo onvermoeid in hunne feestvreugde geen enkel oogenblik de grenzen van orde overschrijden? Ja, wellicht voor den vreemdeling kan dit het geval zijn, die zulk een ongeken- de geestdrift aanschouwt in een volk zoo bezadigd als het onze, doch wij kennen onze landgenooten beter; — het is de feestvreugde van een Oranje- een Konings- een Vaderlandsch feest, en bij zulk een feest staat in Nederland vrijheid op den voorgrond, vrijheid een gevolg van orde.

Of zouden wij, Nederlanders, ooit kunnen vergeten, dat wij die hooggewaardeerde vrijheid in menigen strijd zoo duur, zoo bloedig gekocht, verschuldigd zijn aan orde en danken aan de voor Neerland immer frissche Oranjespreuk: „Ik zal handhaven“?

Gelukkig het land, waar regeering en volk als bij ons, slechts één wensch, één streven, één doel hebben en eendrachtig de daartoe leidende wegen bewandelende, dan ook welvarend, rijk en machtig werden, onder des Hoogsten Zegen, en de krachtige hand van het vorstelijk Huis van Oranje-Nassau.

Gelukkig het volk, dat met de geschiedenis van een schoon verleden achter zich, het tegenwoordige dankbaar genieten mag, en onbezorgd de toekomst tegemoet kan gaan, wanneer het slechts zijne beste krachten blijft wijden, aan de belangen van het lieve Vaderland, aan het nakroost der stam, die in vredes- en oorlogstijden steeds de bewondering van gansch Europa wist af te dwingen.

En zoo vierden wij feest, dagen achtereen, door

gansch het land en zijne bezittingen, en hadden er reden voor in overvloed; omdat ons dankgevoel het met onweêrstaanbare kracht van ons vorderde, omdat het ons eene behoefte was des harten, den Hoogen Jubilaris, onzen geëerbiedigden en geliefden Koning, die dankbare volksvreugde door daden te toonen.

Niet slechts de paleizen der grooten en machtigen des lands, niet slechts de groote, rijke steden, neen, geen dorpie, geen vlekje zoo klein, of het vierde feest; — herinneren wij ons slechts die onaanzienlijke buurten, die schamele woningen, waar de nijpendste armoede en zorgen des gezins nauwlijks voor een feestdag wijken, — zij bleven niet achter, zij deden niet onder; desnoods de spaarpenningen aan een ander doel gewijd, zouden hunne feestgave zijn, en de onaanzienlijke woning, nu verscholen en overdekt met het frissche lentegroen, de Oranje- en Vaderlandsche kleuren, was de tempel van hun nationaal gevoel, dat daar gekweekt van te hooger beteekenis wordt en de kern is van staatkundige gezondheid en kracht, waardoor een volk terecht machtig en gelukkig genoemd kan worden.

Gelukkig Nederland, uwe gespierde levensuiting was dan ook eenig in die dagen; het buitenland is doordrongen van eerbied en bewondering voor uw nationaal feest, waar geen volk in gelijken zin het geschiedkundig beeld van leveren kan.

Het gaf den machtigen nabuur te denken, hoe het er met dat kleine Nederland zou uitzien, wanneer het eens door den dwang der toestanden genoodzaakt ware zijne zelfstandigheid te verdedigen, — het vreedzame nijvere land, dat met zijne vruchtbare vlakten, zijne rijke en bloeiende steden, zijne vriendelijke en welvarende dorpen, bosschen en beemden, zich als een grootē tuin voor uwe voeten uitstrekt.

Heeft het leger en vloot, sterk genoeg voor zijne verdediging of ligt het in zorgeloozen slaap, in dichterlijken droom ingedommeld, sints den zegen des vredes, die het genieten mocht, — blind voor de gevaren, die het omringen, als in kinderlijken eenvoud vertrouwende op een eeuwigen vrede?

Neen, overmachtige naburen! wanneer ons vreedzame feest uwe bewondering wekte, en de ernst dier feestvreugde ontging uwe aandacht, dan is ook de ruime beteekenis voor u verloren gegaan van een Nederlandsch nationaal feest; die juichtoon was geen ijdele klank, gedachteloos geuit, om straks verstomd ook zonder verdere waarde, weg te sterven in den stroom der vergetelheid.

Het was een ernstig dankgebed, een vreugdegalm, een fiere wapenkreet tegelijk!

Want ziet, ruim drie millioen menschen vierden een vredesfeest in den lande door kerkgezing, lofsied en Driekleur met Oranje doorweven, en elke wuivende hand hernieuwde het heilig verbond als immer, wanneer het noodig was, tot verdediging onzer oude rechten, de rechten van het lieve Vaderland, van het daaraan onafscheidelijk verbonden Stamhuis van Oranje-Nassau! —

Zoo blijft het oud verbond in stand,
Gesloten sints een drietal eeuwen;
In één blazoen de beide Leeuwen:
Oranje-Nassau, Nederland.

Zoo zij en blijve voor Neêrlandsch volk de waarde en beteekenis van 's Konings zilv'renfeest een zegen voor tijdgenoot en nageslacht, een zegen zoo treffend

afgesmeekt door onzen grijzen dichter in den voor ons
onsterfelijken volkszang:

Bescherm o God, bewaak den grond,
Waarop onze adem gaat,
De plek, waar onze wieg op stond,
Waar eens ons graf op staat:
Wij smecken van Uw Vaderhand,
Met diep geroerde borst:
Behoud voor 't lieve Vaderland,
Voor Vaderland en Vorst!

T. WERDMÜLLER VON ELGG,
Eere-Voorzitter.

BIJLAGE A.

Geachte Mede-ingezetenen!

Bij deze hebben ondergeteekenden de eer U ter in-teekening en medewerking aan te bieden nevensgaande lijst voor vrijwillige bijdragen in het feest, dat onze gemeente op den 12 Mei a. s. hoopt te vieren.

Op dien heuchelijken dag zal het 25 jaren geleden zijn, dat Z. M. KONING WILLEM III ons Vaderland regeert, dat onze geëerbiedigde en geliefde Koning een kwart eeuw aan het hoofd van zijn Hem getrouw volk staat en wij Nederlanders het zeldzaam voorrecht hopen te smaken het zilveren koningsfeest te vieren als leden van één gezin, bezielde met dien eendrachtelijken geest, welke door alle geschiedkundige tijdperken heen onze Nationale feesten steeds kenmerkte!

Met dat benijdenswaardig vooruitzicht, dat onze landgenooten met dankbaarheid vervult voor het vele goede, gedurende het vijf en twintigjarig koningschap van Z. M. WILLEM III tot stand gekomen — voor den vooruitgang en bloei, waarin ons dierbaar Vaderland zich verheugen mag, kon het wel niet anders of reeds vroegtijdig zagen wij hier en elders maatregelen genomen, om den TWAALFDEN MEI 1874 feestelijk te her-

denken en vormde zich met dat doel uit uw midden eene commissie, die reeds aanstonds op de krachtige medewerking van den gemeenteraad rekenen mocht.

Zij heeft evenwel gemeend behalve het gemeentesubsidie U de gelegenheid te moeten geven ook zelven bij te dragen tot opluistering van het Koningsfeest en biedt zij U met het meeste vertrouwen daartoe nevensgaande lijst aan.

Maar niet alléén de stad onzer inwoning viert feest, neen, geheel Nederland vereenigt zich dien dag om Zijn geliefden Vorst!

Uit alle oorden des lands wenscht men den Hoogstgeplaatsten Jubilaris met geluk- en zegenwenschen te begroeten, een blijk te geven van eerbiedige hulde, waardeering en verknochtheid.

Om dat doel te bereiken, ingezetenen! zal weldra eene Nationale hoofdcommissie gevormd worden, die zich belasten zal met de algemeene verzameling der bijdragen, opdat het geheele volk vertegenwoordigd zij in het geschenk, dat men Zijne Majesteit bij die gelegenheid wenscht aan te bieden; het $\frac{1}{3}$ van de opbrengst der intekeningslijst zal dan ter beschikking worden gesteld van de te vormen hoofdcommissie, welke die som op de meest gepaste wijze daartoe zal aanwenden.

De Feestcommissie.

(w. g.) J. VAN DER PUTTEN, Voorzitter.

(w. g.) L. LAAN, Sectr.-Penningm.

De Eere-voorzitter.

(w. g.) T. WERDMÜLLER VON ELGG.

BIJLAGE B.

CULEMBORG, DEN 24 DECEMBER 1873.

Mijne Heeren!

In hare vergadering van den 17den dezer werd door de feestcommissie, welke de regeling van het Koningsfeest op 12 Mei a. s. in onze stad op zich nam, door het bestuur de wenschelijkheid betoogd, dat met het oog op de volkomene algemeenheid van het feest door geheel Nederland, in iedere gemeente een zeker deel der door de ingezetenen bijeengebrachte gelden tot feestviering werd afgezonderd voor een geschenk van eerbiedige hulde, waardeering en verknochtheid, bij die gelegenheid Zijner Majesteit, onzen geliefden Koning aan te bieden; en dat zich met dat doel mocht vormen eene hoofdcommissie, welke in verbinding gesteld met de verschillende plaatselijke feestcommissiën, zich met de verzameling dier gelden belastte en ze op de meest gepaste wijze daartoe zou aanwenden.

Naar aanleiding van die overwegingen werd met algemeene stemmen in onze commissie besloten, dat $\frac{1}{3}$ van de opbrengst der intekeningslijsten tot dat doel

Aan Heeren Burgemeesters der gemeenten 's Gravenhage, Amsterdam en Rotterdam.

zoude worden aangewend; eindigende zij hare circulaire aan de ingezetenen in dezer voege: «Maar niet alléén de stad onzer inwoning viert feest, neen, geheel Nederland verenigt zich dien dag om zijnen geliefden Vorst!

Uit alle oorden des lands wenscht men den Hoogstgeplaatsten Jubilaris met geluk- en zegenwenschen te begroeten — een blijk te geven van eerbiedige hulde, waardeering en vérknochtheid. Om dat doel te bereiken, ingezetenen! zal weldra eene nationale hoofdcommissie gevormd worden, die zich belasten zal met de algemeene verzameling der bijdragen, opdat het geheele volk vertegenwoordigd zij in het geschenk, dat men Zijne Majesteit bij die gelegenheid wenscht aan te bieden; het $\frac{1}{3}$ van de opbrengst der inteekeningslijst zal dan ter beschikking worden gesteld van de te vormen hoofdcommissie, welke die som op de meest geschikte wijze daartoe zal aanwenden.”

Onze plaatselijke commissie heeft alzoo bescheiden gemeend haar initiatief te mogen nemen in den volgende vorm:

«Heeren Eere-voorzitters en Voorzitters van de plaatselijke feestcommissiën der steden 's GRAVENHAGE, AMSTERDAM en ROTTERDAM door deze beleefdelijk uit te noodigen, zich met eenige andere invloedrijke landgenooten, tot een HOOFDCOMITÉ te vormen, ten einde het bovengestelde doel te bevorderen en zoo mogelijk ten uitvoer te brengen, als zal blijken het meest gepast te zijn.”

De Feest-commissie,

(w. g.) J. VAN DER PUTTEN, Voorzitter.

(w. g.) L. LAAN, Secr.-Penningm.

De Eere-Voorzitter,

(w. g.) T. WERDMÜLLER VON ELGG.

BIJLAGE C.

Mijne Heeren!

Onze commissie welke met groote ingenomenheid hare lievelingsgedachte: „Een Nationaal geschenk aan Onzen geëerbiedigden Koning op 12 Mei a. s.” zag tot stand komen en in het tegenwoordig daartoe benoemd Centraal-comité het rechte middel ziet om dat algemeen geuit verlangen op waardige wijze ten uitvoer te brengen, heeft in hare laatste vergadering met algemeene stemmen besloten, hare goedkeuring te onthouden aan een geschenk in goud of zilver, als niet voldoende aan de noodzakelijke voorwaarde van voor het tegenwoordige en toekomstige geslacht tot een feitelijk aan te wijzen grootsche herinnering te kunnen strekken aan het zeldzaam voorrecht, dat onzen geliefden Vorst en daarmede het Vaderland ten deel viel.

Niet minder, Mijne Heeren! ziet onze commissie in, het hoogst moeilijke en omvattende der taak door U aanvaard; in eene aangelegenheid als deze toch aan alle voorwaarden en ieders wensch te voldoen acht zij volmaakt onmogelijk; ja, uitte zich de vraag: zal

Aan het Centraal-comité voor
's Konings geschenk op 12 Mei
1874.

het mogelijk zijn een alleszins passend geschenk te vinden, is er nog den tijd toe, enz. enz.

Onze commissie, Mijne Heeren, vreest daar ernstig voor en is overtuigd, dat men het algemeen betreffen zou wanneer de vermoedelijk hoogst belangrijke som, welke door geheel Nederland bijeen wordt gebracht, niet volmaakt aan het doel zou kunnen beantwoorden.

Zij veroorlooft zich alzoo bescheiden Uwe vergadering een ander voorstel te doen, wanneer het nog tijd is, en dat haars inziens buiten eenigen twijfel eenvoudig, practisch en waardig de liefde des volks voor zijn' Vorst zal uitdrukken op eene wijze, die door tijdgenoot en nakroost zal worden gewaardeerd!

De feest-commissie te Culemborg overwegende dat Z. M. Koning Willem III, even als zijner Majesteits doorluchtige voorvaderen, steeds toonde alles ten beste te hebben voor Zijn volk en onder zoovele andere vorstelijke deugden Zijner Majesteits mildheid in het ondersteunen of stichten uit eigen middelen van velerlei inrichtingen voor kunst, wetenschap of op philanthropisch gebied, hem reeds bij zijn leven den eere naam van „de Goede” deed verwerven, is van meening Neêrlands volk geen beter blijk van vereering en gehechtheid Zijnen Vorst zal kunnen aanbieden, dan een in edel metaal toepasselijk en kunstig bewerkte tafel-obelisk of soortgelijk voorwerp, waarin de oorkonde van het feest benevens het belangrijke overschot b. v. $\frac{3}{4}$ van de bijeengebrachte gelden zullen worden gedeponeerd, met eerbiedige uitnoodiging het Zijner Majesteit moge behagen daarvoor ter herinnering aan 12 Mei a. s. naar welgevallen eene Nationale stichting daar te stellen of wel daarmede zoodanige reeds bestaande inrichtingen te begiftigen, als Z. M. in hoogsteszelfs

wijsheid zal nuttig oordeelen en den hoogen Jubilaris
het aangenaamst zal zijn.

Culemborg, 30 Januari 1874.

De Feest-Commissie,

(w. g.) J. VAN DER PUTTEN, Voorzitter.

(w. g.) L. LAAN, Secr.-Penningm.

De Eere-Voorzitter,

(w. g.) T. WERDMÜLLER VON ELGG.

BIJLAGE D.

Aan
Zijne Majesteit
Koning Willem III, Prins van Oranje-Nassau,
Groot-Hertog van Luxemburg,
enz. enz. enz.

Sire!

Culemborgs-feestcommissie

welke zich hoogst gelukkig acht, dat hare zwakke pogingen tot vorming der Hoofdcommissie voor het Nationaal geschenk aan Neerlands geliefden Vorst algemeen weêrklank vond in het hart harer landgenooten en als zoodanig met bescheiden voldoening heden terugziet op de eerste stappen door haar daartoe gedaan, heeft bij deze de eer Uwe Majesteit eerbiedig aan te bieden hare oprechtste gevoelens van Gehechtheid, Liefde en Toewijding.

Dankbaar herdenkende de zeldzame voorrechten het Vaderland ten deel gevallen, gedurende de vijf- en twintigjarige zegenrijke Regeering van Uwe Majesteit, voegt zij hare vurigste wenschen, gewijid aan

Vorst, Vaderland en het Doorluchtig Stadhuis van
Oranje-Nassau, bij die harer landgenooten.

't Welk doende,

- (w. g.) T. WERMÜLLER VON ELGG,
Eere-Voorzitter.
- J. VAN DER PUTTEN, Voorzitter.
 - L. LAAN, Secretaris.
 - C. W. DRESSELHUIJS.
 - P. A. HOOGVELD.
 - A. A. BLIJENBERG.
 - L. A. VAN REES.
 - D. LOUWERSE.
 - G. A. DE JONG.
 - J. C. H. NIEGEMAN.
 - H. PIETERS.
 - C. VAN PANWIJK.
 - H. DE KIEWIT.
 - S. VAN WELIE.
 - M. KRONENBURG.
 - A. W. NIEUWENHUIJSEN.
 - C. W. VAN BEUSEKOM.
 - O. L. BREKEVELD.
 - A. J. AUSEMS.
-

BIJLAGE E.

Geachte Stadgenooten!

Hoog waardeeren wij de uitdrukking uwer welmeenende gevoelens, ons gedurende het heuchelrijk feest en thans ten Raadhuize gebracht; weest overtuigd, dat ik als Uw Burgemeester, dat het Dagelijksch Bestuur, de Gemeenteraad en Leden onzer plaatselijke feest-commissie die blijken uwer welwillende waardeering weten hoog te schatten en de indruk daarvan bij ons eene der aangename herinneringen zal blijven aan het schoone Nationale feest, dat met ons heel het Land jubelend vierde.

Het gelukkig slagen daarvan danken wij aan Uwe krachtige medewerking; de liefde tot orde en eensgezindheid, welke ons feest zoo overschoon kenmerkte, strekt U allen en onze stad tot eere.

In ieders oogen hebt gij daardoor getoond de hooge beteekenis en waarde der laatste dagen volkomen te beseffen; — dat die opvatting er onder elke omstandigheid toe moge bijdragen, den band die het lieve Vaderland steeds met Oranje vereenigde, kan het zijn, nog nauwer toe te halen; —

LEVE KONING EN VADERLAND!

LEVE CULEMBORG'S INGEZETENEN!

Culemborg, den 16den Mei 1874.

Burgemeester en Wethouders van Culemborg,
(w. g.) T. WERDMÜLLER VON ELGG, Burg.

•	J. VAN DER PUTTEN.	} Weth.
•	A. A. BLIJENBERG.	

E75601-B

